

„Dojrzały smak przygody”
XV edycja letnich warsztatów dla seniorów.

Nikogo nie trzeba przekonywać, że ruch jest gwarancją zdrowia i przedłuża życie. A aktywność fizyczna w zielonym otoczeniu, wsparta dużą dawką wiedzy przyrodniczej przynosi jeszcze więcej korzyści. Serdecznie zapraszamy seniorów do wspólnych wędrówek w ramach cyklu „Dojrzały smak przygody”. Pragniemy zainspirować Państwa do ciągłego rozwoju i aktywności pokazując piękno przyrody i dziedzictwo kulturowe.

W tym roku, ze względu na okoliczności, zapraszamy na warsztaty terenowe w odmienionej formule. Będziemy wędrować w różne dni tygodnia, w grupach 15-osobowych. Udział w warsztacie możliwy jest tylko po wcześniejszym zapisie. Prosimy wszystkich o dokładne zapoznanie się z regulaminem warsztatów!

Nasz projekt to kompleksowy cykl warsztatów terenowych, obejmujących zarówno Trójmiasto i jego okolice, jak również obszar województwa pomorskiego. Trasy warsztatów przedstawiamy w załączniku. Jedna z wypraw zostanie poprowadzona przez uczestniczkę Dojrzałego Smaku Przygody - za co pięknie dziękujemy!

Prosimy o fotografowanie najpiękniejszych miejsc podczas poszczególnych wypraw, te wspomnienia opublikujemy na naszej stronie internetowej oraz profilu CIEE na facebooku.

Działalność CIEE jest realizowana dzięki wsparciu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W tym roku, ze względu na okoliczności, zapraszamy na warsztaty terenowe w odmienionej formule. Będziemy wędrować w różne dni tygodnia, w grupach 15-osobowych.

Udział w warsztacie możliwy jest tylko po wcześniejszym zapisie. Prosimy wszystkich o zapoznanie się z regulaminem warsztatów!

Podczas warsztatów prosimy o ubranie się w strój terenowy, ocenę swoich możliwości względem stopnia trudności trasy oraz zaopatrzenie się w odpowiednie bilety komunikacji miejskiej lub podmiejskiej. Zachęcamy Państwa do fotografowania najpiękniejszych miejsc - najciekawsze zdjęcia zostaną wyeksponowane na stronie i fb Centrum. Przed poszczególnymi wyprawami prosimy o upewnienie się czy w związku ze zmianą sytuacji epidemiologicznej, zmianą rozkładu jazdy środków komunikacji publicznej lub z innego powodu nie nastąpiła zmiana w programie danego warsztatu.

Organizator zastrzega sobie prawo do publikacji na swojej stronie internetowej i profilu na portalu społecznościowym fotografii grupowych pokazujących przebieg wycieczki w celach promocyjnych i informacyjnych. Takie publikacje nie będą zawierały danych osobowych pozwalających na identyfikację poszczególnych osób.

9 lipca, czwartek – Parazyńska dolina Łeby - prowadzenie: Piotr Kowalewski, WANOGA

Spotkanie na stacji PKP Strzebielino Morskie o godz. 8.35. Dojazd pociągami REGIO: Odjazd z Gdańska Głównego: 7:22, Przesiadka/odjazd z Gdyni Głównej: 7:54, Przyjazd do Strzebielina Morskiego: 8:35

Powrót do Trójmiasta: Odjazd ze Strzebielina Morskiego: 15:31, 16:59 z przesiadką w Gdyni

Długość trasy: około 15 km, ze względu na dystans trasa trudna. Trasa zróżnicowana od wygodnej drogi asfaltowej, szutrowej do leśnych, rzadko uczęszczanych ścieżek. Kilkaset metrów stanowi najtrudniejszy odcinek - podejście na punkt widokowy, stroma ścieżka leśna. Tą ścieżką wrócimy również na dno doliny.

Potrzebne wyposażenie: solidne obuwie, spodnie z długimi nogawkami, nakrycie głowy, repelent na owady, woda i własny prowiant (nie ma sklepu po drodze), opcjonalnie kije trekkingowe.

Odwiedzimy przełomową dolinę rzeki Łeby. Z głęboko wciętej i szerokiej Pradoliny Redy-Łeby wyrastają wysokie wzgórza porozcinane wąwozami i doliną Łeby. Dno doliny porastają łęgi, grądy i buczyny. Dowiemy się, jak powstał ten krajobraz przypominający tzw. peryglacjalny "badland". Idąc w górę rzeki Łeby, miniemy Paraszyno z interesującym zespołem dworskim, a potem dostaniemy się na jeden z punktów widokowych, dających wgląd w dolinę od Paraszyna niemalże do Tłuczewa.

14 lipca, wtorek - "W koronach drzew, w poziomie wody - czyli wędrówka śladami polskich osadników na "Ziemiach Odzyskanych". Prowadzenie: Artur Sikorski

Spotkanie o godz. 9.36 na stacji pkp w Strzyżynie Słupskim (dojazd pociągiem wyjeżdżającym z Gdańska Głównego o godz. 7.22. Powrót o godz. 16.03 ze stacji w Strzyżynie, dla chętnych możliwość skrócenia wycieczki (trasa wyniesie wtedy 8 km) i powrotu ze „wsi z pałacem” - pociągiem o godz. 14.48.

Trasa nie należy do trudnych, ale długich – cała wyprawa w postaci pętli wyniesie ok. 16 km. Dla chętnych, zmęczonych trasą lub pogodą istnieje wariant krótszy – 8 km, z powrotem do Trójmiasta (lub samochodu zostawionego w Strzyżynie) ww. pociągiem. Należy ubrać się odpowiednio do warunków pogodowych, ważne są wygodne i nie nowe buty typu terenowego (trampki, klapki, sandały, tenisówki, obcasy itp. raczej odradzamy). Ważny jest zapas wody i przekąsek, leki regularnie zażywane, okrycie głowy.

Przygodę zaczynamy na przystanku kolejowym Strzyżyno Słupskie, aby następnie ruszyć na poszukiwania pozostałości po dawnym cmentarzu ewangelickim z niesłychaną dziś, a jakże niestety powszechną kiedyś historią...

Kolejnym miejscem odwiedzin będzie swoisty "punkt widokowy", z którego zobaczyć będziemy mogli i prawie że dotknąć wierzchołków drzew, równocześnie spoglądając na bezkres lasu. Kierując wzrok w dół ujrzemy czystą wodę szmerzącą pośród olbrzymich stóp "rzymskiego" kolosa, wodę, którą ujarzmił zespół dwóch służących człowiekowi urządzeń hydrotechnicznych. A wszystkich tych cudów strzeże stojący nieopodal niemy świadek historii, który pamięta wielką budowę, wykopy, rozkopy i późniejszy powrót natury w to miejsce.

I wtedy zacznie się przygoda:) Czeką nas marsz w "objęciach" wody, marsz tylko w jedną (na szczęście dobrą:) stronę. Dojdziemy do miejsca, gdzie pośród lasów od dawna mieszkają ludzie zajmujący się tym, żeby na stołach innych gościły smaczne i zdrowe ryby.

Stąd już dosłownie rzut beretem do wsi, w której zobaczymy przepiękny gotycki kościółek i pałac, który gości w swoich pokojach...palmę. I to taką, dla której wybudowano specjalną wieżyczkę. Tutaj też znajduje się stacja kolejowa, z której będzie można wrócić pociągiem do domu, lub też udać się z powrotem do Strzyżyna - jeśli ktoś zostawi tam samochód, jest gdzie go zostawić.

Po drodze poznamy wiele historii dotyczących lokalnych dziejów tych ziem. Związane one są z losami ludzi budujących po II wojnie światowej Polskę, z ich marzeniami, ideami, obawami i powojenną niepewnością jutra. Dowiedzą się Państwo dlaczego bano się tutaj wszystkiego co niepolskie, co robiono z tym "problemem" itd.

Ale przede wszystkim będzie bliski kontakt z przyrodą, z dala od tłoku, szumu wielkiego miasta. Odetchniemy czystym powietrzem przepastnych pól i zielonych lasów, zapomnimy o tym, że gdzieś obok pędzi "wielki świat". Odpoczniemy...

20 lipca, poniedziałek - Poznajemy lasy Matemblewa - Prowadzenie: Agnieszka Kowalewska, Trójmiejski Park Krajobrazowy

Spotkanie o godz. 10.05 przed sklepem Lidl na Złotej Karczmie (Złota Karczma 21), blisko przystanku Harfowa (autobusy 110 – wyjazd z przystanku Wrzeszcz PKP 9.49, 122, 126, 157, 210).

Uczestnicy wycieczki będą mieli okazję poznać fragment południowej części Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, czyli lasy w okolicach Matemblewa. Trasa będzie przebiegała m.in. w pobliżu rezerwatu przyrody „Dolina Strzyży”, obejmującego ochroną żyzne lasy liściaste w dolinie potoku. Niewątpliwym walorem tych okolic (jak i całego Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego) jest malownicza, urozmaicona rzeźba terenu. Na trasie znajduje się również Sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej. Wycieczkę zakończymy w miejscu, w którym została rozpoczęta.

Przewidywany czas trwania: 2-3 godz., długość trasy: około 4 km. Trasa stosunkowo łatwa (choć miejscami występują podejścia i nierówności terenu).

22 lipca, środa - Znaczenie zieleni w mieście - Prowadzenie: Kamila Kubic, CIEE

Spotkanie o godz. 9.00 w Parku Oruńskim w okolicy pomnika Tatarów RP (dojazd autobusem do przystanku Gościnną autobusem 132, 189, 200, 205, 207, 210, 232) . Poziom trudności: trasa

bardzo łatwa, w zdecydowanej większości będzie nam towarzyszył cień, dystans: ok. 2 km, przejdziemy wolnym tempem w kierunku pętli tramwajowej Łostowice - Świętokrzyska. Czas trwania: ok. 2-3 godz.

Park Oruński jest jednym z ulubionych miejsc odpoczynku gdańszczan. Spotykają się tu wszystkie pokolenia, zarówno fani aktywności fizycznej, matki spacerujące z małymi dziećmi, seniorzy, miłośnicy kultury (dzięki nowo otwartemu amfiteatrowi). W parku odbywają się także śluby i fotograficzne sesje par młodych czy narzeczeńskich. Co łączy te (czasem wydawać by się mogło) skrajne potrzeby? Enklawa prawdziwej, dojrzałej zieleni, która skutecznie separuje zgiełk miasta. Duże miasto determinuje także duże potrzeby/wymagania. Czy zieleń nas uszczęśliwia? Czy w mieście jest miejsce na „dzikość”? Podczas spaceru porozmawiamy o znaczeniu dużych, dorosłych, starych drzew. Zapytam o sens koszenia trawników, czy o „wolność Tomku w swoim domku” w kontekście ogródków działkowych i tych przydomowych. Towarzyszący nam Potok Oruński będzie pretekstem do rozważań o wodzie w mieście, o potrzebie jej gromadzenia i potencjalnym zagrożeniu jakie ze sobą niesie.

24 lipca, piątek - Szlakiem Marnych Mostów – Prowadzenie: Dariusz Podbereski, Trójmiejski Park Krajobrazowy

Spotkanie o godz. 10.00 przed Oliwskim Ratuszem Kultury (skrzyżowanie ulic Opata Jana Rybińskiego i Polanki). Trasa około 5–6 kilometrów, czas przejścia około 3-4 godziny. Trasa średnio łatwa (jedno długie podejście, jedno strome zejście).

Tematy poruszane podczas wycieczki:

- Oliwa (wspomnienia Gdańszczanina z czasów Wolnego Miasta) oraz powojenne Franciszka Mamuszki
- gospodarcze i rekreacyjne wykorzystanie oliwskich potoków i stawów
- formy ochrony przyrody: użytek ekologiczny „Dolina Czystej Wody” i rezerwat przyrody „Źródłiska w Dolinie Ewy”
- historyczne nazwy w Lasach Oliwskich
- zagrożenia dla przyrody parku związane z coraz większym naciskiem na wykorzystanie turystyczne i rekreacyjne Parku
- powrót do Oliwy.

Dla chętnych przejście przez cmentarz w Oliwie i odwiedzenie grobów Franciszka Mamuszki i Macieja Kosycarza.

27 lipca, poniedziałek - Szlakiem pomników przyrody w Lasach Oliwskich – prowadzenie: Dariusz Ożarowski, Trójmiejski Park Krajobrazowy

Spotkanie o godz. 10.00 na podwórku siedziby CIEE i TPK: Gdańsk Oliwa, ul. Polanki 51 (dojazd tramwajem do przystanku Uniwersytet).

Tę około 6-cio kilometrową trasę należy uznać za szlak łatwy: brak jest dłuższych podejść, na całej trasie czeka uczestników jedno ostrzejsze zejście z krawędzi Wysoczyzny Gdańskiej. Czas wędrówki wraz z obowiązkowym podziwianiem wszystkiego, co ciekawe szacujemy na około 3 godziny.

Oliwa (ul. Polanki 51) – Dolina Samborowo – PP 302 (cztery dęby szypułkowe) – PP 206 (trzy dęby szypułkowe) – PP 424 (trzy dęby szypułkowe) – Szwedzka Grobla – PP 1965 (dagleźja zielona) – PP 1963 (buk pospolity) – Góra Głowica – PP 301 (aleja lip drobnolistnych).

Wędrówka po obszarze Lasów Oliwskich w okolicach Oliwy to znakomity sposób na zapoznanie się z niezwykle urozmaiconym polodowcowym krajobrazem Wysoczyzny Gdańskiej.

Uczestnicy spotkania będą mieć również okazję podziwiania licznych pomników przyrody ożywionej, w tym kilkunastu okazałych dębów szypułkowych oraz nasiennej daglezi zielonej. Zwrócimy również uwagę na całość bogactwa przyrodniczego tego obszaru a zwłaszcza na jego awifaunę.

29 lipca, środa - Wzdłuż Potoku Oliwskiego - Prowadzenie: Barbara Ząbczyk-Chmielewska

Spotkanie o godz. 15.00 Miejsce: Główne wejście do Parku im. Adama Mickiewicza przy ul. Jacka Rybińskiego w Oliwie (na przeciwko parkingu).

Trasa łatwa, ok. 2,5 godz., ok. 3,5 km Przejście: Spacer wzdłuż dolnej części Potoku Oliwskiego: Park A. Mickiewicza, stawy parkowe, stawy młyńskie na Potoku Oliwskim, Park Przymorze, Park Jelitkowski. Na wycieczkę można wybrać się rowerem.

Potok Oliwski (w dolnym odcinku zwany również "Potokiem Jelitkowskim" bądź "Jelitkowską Strugą") – jeden z głównych cieków odwadniających obszar Lasów Oliwskich, spływający ze wzgórz morenowych Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i uchodzący bezpośrednio do Zatoki Gdańskiej. Wzdłuż Potoku Oliwskim i jego dopływów, od XIII wieku na obszarze należącym do opactwa cystersów w Oliwie, powstawały liczne urządzenia i obiekty zabudowy hydrotechnicznej: przegrody z przepustami, stawy, zbiorniki młyńskie oraz urządzenia gospodarcze: młyny, kuźnie, folusze. W ciągu wieków funkcjonowało ponad dwadzieścia młynów i zakładów przemysłowych pracujących dzięki sile wody. Potok płynie poprzez Oliwę, zasilając w wodę stawy parkowe, a następnie w kierunku wschodnim aż po swe ujście w Jelitkowie.

3 sierpnia, poniedziałek - Wodny ogród Dolnego Miasta – prowadzenie: Jowita Kurach, CIEE

Spotkanie o godz. 9.00 na podwórku Królewskiej Fabryki Karabinów na Dolnym Mieście (Gdańsk, ul. Łąkowa 35-38, dojazd rowerem lub tramwajem/autobusem – przystanek Akademia Muzyczna). Trasa łatwa, ok. 3 km (podejście pod Bastiony Żubr i św. Gertrudy, z których można zrezygnować), ok. 3 godz. Zakończenie w okolicy Placu Wałowego. Proszę o zabranie ołówka/długopisu.

W samym centrum Gdańska, nieopodal Głównego Miasta, znajduje się wspaniały teren rekreacyjny z ogromnym potencjałem przyrodniczym. To miejsce spacerowe zarówno gdańszczan jak i turystów, którzy ośmieleni zrewitalizowaną częścią Dolnego Miasta, docierają tam z pobliskiego „Centrum”. Można je zwiedzać na wiele sposobów, także z poziomu kajaka. To teren z bogatym zapleczem przyrodniczym i dziedzictwem kulturowym, z elementami nowożytnych fortyfikacji. Szczególnie ceniony przez amatorów biegania, roweru czy rolek. Zapraszam na spacer przy historycznej fosie, zwyczajowo lecz błędnie zwanej „Opływem Motławy”, która jest częścią potężnego systemu obwarowań dawnego Gdańska. Przyroda pięknie przenika się tu z historią. Współczesność z przeszłością. Warto poznać kontekst istnienia tego miejsca i jego przyrodnicze oblicze.

Spotkamy się w cieniu Karabiniera Wyniosłego a wędrówce wzdłuż fosy będą towarzyszyły opowieści o drzewach, miejskich łąkach, ptakach i...

5 sierpnia, środa Zapleczem Jaśkowej Doliny - Prowadzenie: Włodzimierz Chojnacki

Spotkanie o godz. 9.30 na parkingu przy Jaśkowej Dolinie pomiędzy nr 74 i 82 (niecały kilometr od przystanku tramwajowego Jaśkowa Dolina lub dojazd autobusem 127, 162, 262 do przystanku Sobótki i krótki spacer).

Pierwsza część wędrowki (strona SE) - niecałe 2 km. Trasa raczej łatwa, drogami i ścieżkami leśnymi, większość trasy po poziomicach, reszta to raczej bardzo łagodne podejścia i zejścia, z wyjątkiem nieco bardziej stromego ostatniego zejścia do ul. Na Wzgórzu. Część druga (strona NW) - ok. 1,2 km. Ta część nieco trudniejsza, na początku dość długie leśne schody, potem jeszcze ze dwa bardziej strome zejścia i jedno podejście. Niewielka część trasy będzie wiodła przez las, poza ścieżkami. Warsztat będzie trwał ok. 3-3,5 godz.

Trasa:

1. Przejście zapleciami posesji nr 74 do 38 (strona SE Jaśkowej Doliny) oraz ul. Akacyjowej i Sobótki, po drodze - Kaczy Dołek i Wzgórze Następcy Tronu.
2. Przejście po zapleczu ul. Do Studzienki do resztek Dworu Studzienka i na Królewskie Wzgórze (Ślimak).
3. Powrót do Jaśkowej Doliny ulicą Na Wzgórzu i przejście na NW stronę ulicy (tutaj osoby o słabszej kondycji mogą zakończyć wycieczkę i wrócić na parking).
4. Przejście na zaplecze rezydencji przy ul. Jaśkowa Dolina 71 i powrót do parkingu ul. Romera, lub jeśli starczyłoby czasu, zahaczenie o teatr leśny Gutenberga.

Pod kątem krajoznawczym zobaczymy resztki dawnych rezydencji przy ul. Jaśkowa Dolina, ruiny i pozostałości budynków i założeń parkowych, pomniki. W ramach botanicznych aspektów wyprawy poznamy interesujące egzemplarze drzew, gatunki roślin zielnych zasługujące z różnych powodów na uwagę. Zastanowimy się też nad różnorodnymi strategiami życiowymi roślin.

10 sierpnia, poniedziałek - Dolina Samborowo - Prowadzenie: Marcin Stanisław Wilga

Spotkanie o godz. 10.00 Miejsce zbiórki - początek doliny Samborowo, obok postawionego tam krzyża. Na miejsce zbiórki można dojechać tramwajem/PKM Strzyża i pieszo ul. Abrahama dotrzeć w umówione miejsce. Trasa turystyczna prowadzi w głąb doliny i zawraca - tworzy się zamknięta pętla. Trasa łatwa, ok. 2 km, czas wycieczki ok. 2 godziny.

W planie są następujące tematy:

- Budowa geomorfologiczna strefy krawędziowej Wysoczyzny Gdańskiej
- Szata roślinna, zbiorowiska roślinne występujące wzdłuż trasy turystycznej
- Jak obce gatunki flory rosną w lesie
- Interesujące gatunki drzew i roślin zielnych
- Jak odróżnić buka zwyczajnego od graba zwyczajnego
- Szukamy owadów, nasłuchujemy głosów ptaków
- Co to są porosty, na czym polega lichenoindykacja
- Coś o pomnikach przyrody
- Czy obecna gospodarka leśna chroni bioróżnorodność lasu
- Rola grzybów w funkcjonowaniu lasu
- Rola martwego drewna i starodrzewów w środowisku (ekosystemach) lasu
- Jak odróżnić trawę od turzycy
- Może uda się napotkać rośliny z grupy górsko-podgórskich (przetacznik górski, tojeść gajowa).

Po zakończeniu wycieczki powrót indywidualny uczestników do miasta.

12 sierpnia, środa - Dolina Raduni- nieznanie piękno elektrowni wodnych - Prowadzenie: Arkadiusz Chodera

Spotkanie – przystanek autobusowy Straszyn - Dworcowa, godz. 8.45 (autobus PKS Gryf 846 z Gdańska Głównego wyjeżdża o godz. 8.00).

Przewidywany czas trwania: około 3,5 godz., długość trasy: około 10 km. Trasa średnia, ze względu na dystans (teren płaski z lekkimi przewyższeniami). Pętla Straszyn-Bielkówko-Straszyn.

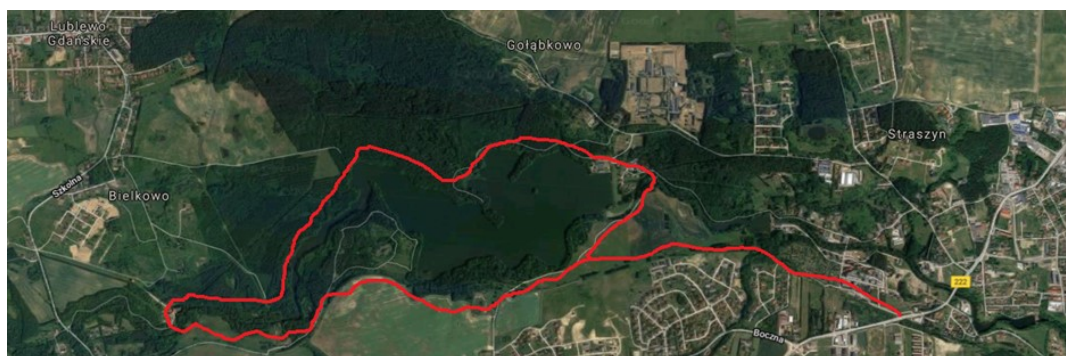
Wędrówka rozpocznie się od krótkiej charakterystyki omawianego obszaru (budowa geologiczna, historia regionu).

Wyprawa wokół jeziora Straszyńskiego do miejscowości Bielkówko. Podczas wyprawy zostanie omówionych kilka tematów:

1. Odnawialne źródła energii (ze szczególnym uwzględnieniem energii wodnej).
2. Fauna i flora jeziora Straszyńskiego.
3. Wpływ antropopresji na przemiany środowiskowe doliny Raduni.
4. Metody pomiaru przepływu rzeki ze szczególnym uwzględnieniem metody pływakowej.

Program zakłada również zwiedzanie elektrowni wodnej w Straszynie i Bielkówku.

Podczas spaceru zobaczymy piękno doliny Raduni i moreny czołowej wraz z bogactwem i różnorodnością fauny i flory. Ponadto będziemy podziwiać kunszt budowli hydrotechnicznych, które wraz z sześcioma innymi elektrowniami zostały wpisane na listę zabytków przedwojennej architektury przemysłowej.

17 sierpnia, poniedziałek - Zachowane dziedzictwo w Żuławkach i Drewnicy. Spacer przyrodniczo architektoniczny - Prowadzenie: Katarzyna Michałowska

Spotkanie o godz. 8.45 w Żuławkach, koło kościoła (dojazd: 8.15 - autobus 870 z dworca PKS w Gdańsku; 8.45. – Żuławki. Powrót: 11.55 - autobus 870 z Drewnicy; 12.30. - Gdańsk dworzec PKS).

Długość ok. 5km. Stopień trudności - łatwy.

Podczas wycieczki będzie okazja do zapoznania się z wieloma zachowanymi przykładami zabytkowej architektury. Opowiem o tych obiektach w kontekście historii osadnictwa na Żuławkach oraz zagospodarowywania tego wyjątkowego terenu z krajobrazem „dla koneserów”. Przejdziemy mostem zwodzoną nad Szkarpawą. Przyjrzymy się przyrodzie charakterystycznej dla terenów nadrzecznych na terenie Żuław Wiślanych.

Poniżej cytaty grupy fascynatów, którzy dbają o utrzymanie w jak najlepszym stanie zachowanych obiektów:

„Wracamy do tematu utworzenia na terenie Żułavek i Drewnicy Żywego Skansenu Architektury Drewnianej. Razem z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego oraz Gminą Stegna planujemy w 2020-2025 objąć opieką co najmniej 5 obiektów zabytkowych.”

19 sierpnia, środa - Nowy Port - „portowa dzielnica, wszystko ma słony smak..”, spacer przyrodniczo, architektoniczno, historyczny - Prowadzenie: Katarzyna Michałowska

Spotkanie o godz.9.00.przy Morskim Domu Kultury, ul. Marynarki Polskiej 15. Dojazd: rower lub tramwaje nr 7 i 10, autobusy nr 148 i 283 - przystanek Marynarki Polskiej, tramwaj nr 5 - przystanek Plac Wolności

Podczas naszego spotkania opowiem o przyrodzie Szańca Zachodniego oraz planach dotyczących przyszłości tego miejsca. M.in. rybacy, wojskowi, przedsiębiorcy, rzemieślnicy, marynarze, restauratorzy oraz miejsca z nimi związane będą bohaterami dalszej części opowieści. Od wieków tworzyli koloryt tej dzielnicy. Bogactwo architektoniczne, sąsiedztwo kanału portowego, bliskość Twierdzy Wisłoujście i Westerplatte, duża ilość terenów zielonych, często niełatwa historia składają się na istnienie bardzo interesującego miejsce na planie Gdańska. W trakcie wycieczki odwiedzimy również cmentarz nowoporcki, bo cmentarze są jak...jak co? Jestem ciekawa Państwa propozycji. Nowoporcki cmentarz to oczywiście również ważny element dziedzictwa dzielnicy.

Długość ok. 4 km. Stopień trudności: łatwy. Czas trwania ok. 3 godz. Jeśli wystarczy czasu i energii możemy dojść do „jeziora Zasp”. Inna opcja zakończenia dla chętnych to obiad w lokalnej restauracji z pysznym menu „jak u mamy” lub w pizzerii.

24 sierpnia, poniedziałek - Osowskie bagna - Prowadzenie: Marcin Węsiora, CIEE

Spotkanie o godz. 9:00 przy ul. Spacerowej 65 (poło market przy spacerowej). Dojazd: autobusy: z Oliwy - 171, 179, 169, z Gdańska Gł. (zaczyna trasę na Oruni) – 210, z Gdyni Karwiny tesco – 171. Wszystkie zatrzymują się na przystanku Sopocka, stamtąd jest jakieś 300 m do miejsca spotkania. Możliwość przyjazdu autem - trasa będzie pętłą. Czas trwania do 3 godz. Trasa łatwa do średnio trudnej, ok. 3 km. W większości wiedzie po terenie płaskim, będzie jedno większe podejście ok. 20 m. Trasa choć prowadzi ubitymi drogami może być miejscami błotnista. Długie spodnie i repelent na komary i kleszcze wskazany.

Trasa biegnie opłotkami Osowej przylegającymi bezpośrednio do ciągu podmokłych łąk ciągnących się od jeziora Wysockiego do Gdyni W. Kack. Teren ten ze względu na duże uwodnienie jest świetnym rezerwuarem wody. Niestety coraz większa presja człowieka może doprowadzić do jego degradacji i zaniku. Przyjrzymy się bagnetom w centrum miasta i zastanowimy się czy taka "wylęgarnia komarów" jest potrzebna, czy też lepiej byłoby ją „ucywilizować”.

26 sierpnia, środa - Drogi Rowy i Wąwozy Prowadzenie: Danuta Kobylarz

Spotkanie o godz. 9.00 przy krzyżu w Dolinie Samborowo (dojście od tramwaju/PKM Strzyża ulicą Abrahama). Trasa średnio trudna, około 7- 8 km (2 podejścia i 2 zejścia na szlaku). Czas liczony z odpoczynkami około 3,5 godz. Oczywiście obuwie odpowiednie do wędrowania po leśnych ścieżkach.

Propozycja trasy: Dolina Samborowo - wejście na starą skocznnię narciarską / podejście niezbyt duże / - Aleja Brzozowa - zielonym szlakiem do Niedźwiedziej Drogi - Koci Rów - Wąwóz Huzarów - niebieskim do Lipnickiej Drogi - Dolina Samborowo. Na trasie jak zwykle trochę historii, ciekawostek przyrodniczych i pomników przyrody.

REGULAMIN:

1. Organizatorem warsztatów terenowych w ramach cyklu Dojrzały Smak Przygody jest Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych (ul. Poniatowskiego 4a, 76-200 Słupsk), sekcja zespołu - Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku ul. Polanki 51, 80-308 Gdańsk.
2. Uczestnictwo w warsztacie możliwe jest po wcześniejszym zapisie. Liczba osób na każdym warsztacie jest ograniczona do 15 osób. Ze względu na limit każdy z uczestników cyklu może zapisać się maksymalnie na 5 wybranych wypraw, a na pozostałe warsztaty na listę rezerwową. W przypadku wolnych miejsc na poszczególne warsztaty organizator zaprosi osoby z listy rezerwowej. Dodatkowy nabór będzie prowadzony 3 dni przed daną wyprawą.
3. Warsztaty dla osób w nich uczestniczących są bezpłatne. Uczestnicy pokrywają jedynie koszty dojazdu na miejsce spotkania oraz powrotu.
4. Warsztaty odbywają się w miejscach wskazanych przez Organizatora pod przewodnictwem wyznaczonych przez Organizatora przewodników.
5. Uczestnicy warsztatów są zobowiązani do stosowania się do wskazówek i poleceń przedstawiciela Organizatora uczestniczącego w warsztacie oraz przewodnika wyznaczonego przez Organizatora.
6. W warsztatach mogą brać udział wyłącznie osoby pełnoletnie. Cykl warsztatów Dojrzały Smak Przygody dedykowany jest seniorom.
7. Osoby, które chcą wziąć udział w warsztatach, zobowiązane są do wcześniejszej rejestracji - zgłoszenia za pomocą środków komunikacji elektronicznej, tj. telefonicznie (58 301 80 99) lub na adres e-mail: a.kowalczyk@pomorskieparki.pl i przekazania swoich danych, tj. imię i nazwisko i numer telefonu na wypadek stwierdzenia u którejś z osób uczestniczących zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Organizator informuje (mailowo lub podczas zgłoszenia telefonicznego) osobę dokonującą zgłoszenia, czy zgłoszenie zostało przyjęte. W przypadku rezygnacji z udziału w warsztacie, uczestnicy proszeni są o pilny kontakt, w celu umożliwienia zaproszenia osób z listy rezerwowej.
8. Przewodnicy oraz osoby uczestniczące w warsztacie zobowiązani są do zakrywania nosa oraz ust za pomocą własnych maseczek ochronnych, gogli, przyłbic lub innych (np. chustka). W przypadku zachowania 2-metrowego dystansu w stosunku do innych uczestników zasada ta nie jest obowiązkowa.
9. W wypadku wchodzenia podczas warsztatów do budynków oraz innych obiektów zamkniętych i środków komunikacji publicznej, uczestnicy zobowiązani są do zakrywania nosa i ust. Osoby, które nie dostosują się do tej zasady nie będą mogły uczestniczyć w zwiedzaniu obiektów. Uczestnicy zobowiązani są także do stosowania się do szczegółowych zasad bezpieczeństwa obowiązujących w tych obiektach.
10. W przypadku niezastosowania się do zasad wskazanych w pkt 8-9 niniejszego Regulaminu, Organizator może odmówić Uczestnikowi/Uczestniczce udziału/dalszego udziału w warsztacie.
11. W warsztatach mogą brać udział jedynie osoby nieobjęte kwarantanną, nie przebywające pod nadzorem epidemiologicznym, bez jakichkolwiek objawów wskazujących na chorobę

zakaźną, takich jak duszność, stan podgorączkowy (temperatura ciała powyżej 37-38 °C), objawy przeziębieniowe, gorączka, kaszel, bóle mięśni i ogólne zmęczenie.

12. W wypadku stwierdzenia u osoby, która zgłosiła chęć udziału w warsztacie, wskazanych powyżej objawów, osoba ta nie może wziąć udziału w spotkaniu. Osoby w trakcie odbywania obowiązkowej izolacji lub kwarantanny, mające kontakt z osobą podejrzaną o zakażenie, zachorowanie lub osoby skierowane do izolacji w ciągu ostatniego tygodnia obowiązane są do odwołania swojej obecności na warsztacie oraz nieuczestniczenia w nim.
13. Z uwagi na charakter epidemii COVID-19 niezależnie od zastosowania zasad dotyczących przeciwdziałania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego istnieje ryzyko zakażenia się koronawirusem.
14. Uczestnicy poszczególnych warsztatów są zobowiązani do sprawdzenia przed wyprawą czy w związku ze zmianą sytuacji epidemiologicznej, zmianą rozkładu jazdy środków komunikacji publicznej lub z innego powodu nie nastąpiła zmiana w programie danego warsztatu. Ewentualne komunikaty o zmianach będą publikowane na stronie internetowej CIEE www.ciee-gda.pl w zakładce aktualności.
15. Procedury bezpieczeństwa ujęte w regulaminie obowiązują do czasu odwołania stanu epidemii.
16. Regulamin może ulec zmianie.

Ochrona danych osobowych:

Podanie imienia, nazwiska i telefonu kontaktowego lub adresu e-mail podczas zapisu na warsztat dobrowolne, ale jest do wzięcia udziału w wycieczce/spotkaniu edukacyjnym.

Zgodnie art. 13 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016) informuję, iż:

1. Administratorem danych osobowych jest Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych z siedzibą w Słupsku ul. Poniatowskiego 4a, kontakt tel. 59 842 98 29, e-mail: biuro@pomorskieparki.pl
2. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych – iod@pomorskieparki.pl
3. Dane osobowe będą przetwarzane w celu organizacji wycieczki/spotkania edukacyjnego w tym do kontaktu w przypadku ewentualnego jej odwołania lub zmiany terminu oraz do kontaktu z uczestnikami w przypadku zaistnienia uzasadnionego podejrzenia kontaktu z osobą zarażoną wirusem SARS-CoV-2.
4. Podstawą przetwarzania danych jest art.6 ust.1 lit. e) RODO tj. realizacja zadania w interesie publicznym w związku z zadaniami nałożonymi na administratora ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody oraz art. 6 ust. 1 lit. d) RODO w zakresie danych kontaktowych, których przetwarzanie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów osoby której dane dotyczą, lub innej osoby fizycznej.
5. Dane przetwarzane będą przez okres 1 miesiąca po realizacji wycieczki/ spotkania edukacyjnego.
6. Pani/Pana dane osobowe mogą być przekazane wyłącznie instytucjom, realizującym zadania dot. zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania SARS-CoV-2 na mocy obowiązujących przepisów.
7. Ma Pani/Pan prawo do: ochrony swoich danych osobowych, dostępu do nich, prawo do ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania oraz prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa, e-mail: kancelaria@uodo.gov.pl).